

University of Tehran Press

Comparative Law Review

Homepage: <https://jcl.ut.ac.ir>

Online ISSN: 2423-3404

Volume: 14, Issue: 2
Autumn & Winter
2023-2024

A Comparative Study of Automotive Consumer Rights in the US, Australian and Iranian Laws

Nahid Parsa¹

1. Private Law Group, at University of Mazandaran, Babolsar, Iran. Email: nahidparsa84@yahoo.com

Article Info	Abstract
<p>Article Type: Research Article</p> <hr/> <p>Received: 2022/05/22</p> <p>Received in revised form: 2022/11/01</p> <p>Accepted: 2022/11/03</p> <p>Published online: 2023/12/22</p> <hr/> <p>Keywords: <i>Car Recall,</i> <i>Consumer Rights,</i> <i>Right to Exchange,</i> <i>Right to Repair,</i> <i>Refund.Word.</i></p>	<p>A consumer who has purchased a defective car will have rights and privileges after the car is recalled. The car manufacturer is obliged to repair the car, replace the car or refund its price during the transaction. But does the consumer have the right to choose between these three categories of rights? If there is a need to change the car from the manufacturer, will the replacement car be a new car? By researching and pondering the laws of the United States, Australia, and Iran, it is concluded that the consumer does not have the right to choose between the rights resulting from the car recall and cannot choose one of the performance guarantees at will, and in the laws of the United States and Australia, in the case of a car exchange, a new car with zero kilometers will not be delivered to the consumer, or if a new car with zero kilometers is delivered, the difference in the mileage of the defective car must be returned to the manufacturer. Of course, Iranian law is silent on this matter and we do not have an explicit or legal text in this regard that would clarify these issues.</p>
How To Cite	Parsa, Nahid (2023). A Comparative Study of Automotive Consumer Rights in the US, Australian and Iranian Laws. <i>Comparative Law Review</i> , 14 (2), 635-653. DOI: https://doi.com/10.22059/JCL.2022.343485.634364
DOI	10.22059/JCL.2022.343485.634364
Publisher	The University of Tehran Press

مطالعه تطبیقی حقوق مصرف‌کننده خودرو پس از فراخوان در حقوق امریکا، استرالیا و ایران

ناهید پارسا^۱ ✉

۱. گروه حقوق خصوصی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران. رایانامه: nahidparsa84@yahoo.com

چکیده	اطلاعات مقاله
مصرف‌کننده‌ای که خودروی معیوبی را خریداری کرده است پس از انجام فراخوان خودرو، صاحب حقوق و امتیازاتی خواهد شد. تولیدکننده خودرو موظف می‌شود تا خودرو را تعمیر یا تعویض نماید و یا ثمن آن در هنگام معامله را مسترد دارد. اما آیا مصرف‌کننده حق انتخاب بین یکی از این سه دسته حقوق بیان شده را دارد؟ در صورتی که نیاز به تعویض خودرو از سوی تولیدکننده وجود داشته باشد، آیا خودروی جایگزین، یک خودروی نو و جدید خواهد بود؟ با تحقیق و تعمق در قوانین کشورهای امریکا، استرالیا و ایران، این‌گونه استنباط می‌شود که مصرف‌کننده حق انتخاب بین حقوق ناشی از فراخوان خودرو را ندارد و نمی‌تواند به دلخواه خود یکی از ضمانت اجراها را انتخاب نماید. در حقوق کشورهای امریکا و استرالیا، در صورت تعویض خودرو، خودروی نو و صفرکیلمتر به مصرف‌کننده تحویل داده نخواهد شد و یا اگر خودروی نو و صفرکیلمتر تحویل داده شد، مابه التفاوت مسافت پیموده‌شده باید به تولیدکننده بازگردانده شود. البته در حقوق ایران در این مورد سکوت شده است و نص صریح یا قانونی در این خصوص وجود ندارد که این مسائل را روشن نماید.	<p>نوع مقاله: پژوهشی</p> <p>تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۳/۰۱</p> <p>تاریخ بازنگری: ۱۴۰۱/۰۸/۱۰</p> <p>تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۸/۱۲</p> <p>تاریخ انتشار برخط: ۱۴۰۲/۱۰/۰۱</p> <p>کلیدواژه‌ها: استرداد ثمن، حقوق مصرف‌کننده، حق تعمیر، حق تعویض، فراخوان خودرو.</p>
پارسا، ناهید (۱۴۰۲). مطالعه تطبیقی حقوق مصرف‌کننده خودرو پس از فراخوان در حقوق امریکا، استرالیا و ایران. <i>مطالعات حقوق تطبیقی</i> ، ۱۴ (۲)، ۶۳۵-۶۵۳	استناد
DOI: https://doi.com/10.22059/JCL.2022.343485.634364	DOI
10.22059/JCL.2022.343485.634364	DOI
	ناشر
مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران.	

۱. مقدمه

از هر پنج وسیله نقلیه در ایالات متحده، یک خودرو دارای نقص ایمنی است (Feng et al, 2021: 500) که به دلیل آن فراخوان داده شده است، اما هرگز تعمیر نمی‌شود؛ بنابراین رایج‌ترین نوع فراخوان، فراخوان برای نقص ایمنی است (Lingeman, 2020: 5). اگر خودروی فرد فراخوان شود، حقوق قانونی خاصی برای او به وجود می‌آید (Astvansh, 2018: 98). هدف از فراخوان خودرو کاهش خطر ایمنی محصول و حفاظت از ایمنی شخصی و دارایی مصرف‌کنندگان است (Malec et al, 2021: 37; Shaaban et al, 2019: 493). بر اساس گزارش اداره ملی ایمنی ترافیک آمریکا، به‌طور متوسط ۲۵ درصد از وسایل نقلیه فراخوان شده هر سال بدون تعمیر رها می‌شوند. با وجود توجه گسترده رسانه‌ها به فراخوان‌های محصولات عمده، درصد کالاهای فراخوان شده بازگردانده شده برای تعمیر یا تعویض هنوز بسیار کم است (Maharaj, 2019: 43).

بر اساس تجزیه و تحلیل ۵۵ کمپین فراخوان، رایج‌ترین نوع جبران خسارت ارائه شده به مصرف‌کنندگان، بازپرداخت کامل محصول و یا جایگزینی محصول بوده است (Masterson, 2019: 10). محصولات با ارزش مانند اتومبیل‌ها بیشتر با تعمیر محصول مواجه هستند (Jassem, 2021: 90). بخش ۳۰۱۱۸ عنوان ۴۹ قانون ایالات متحده، سازنده وسایل نقلیه موتوری را ملزم می‌کند که مالکان، خریداران و فروشندگان را از نقص یا عدم رعایت ایمنی مطلع سازند. بخش ۳۰۱۲۰ سازنده را ملزم می‌سازد که نقص یا عدم انطباق را بدون هیچ هزینه‌ای برطرف و راه‌حلی را برای رفع نقص پیش‌بینی نماید^۱. پس از تعیین نقص ایمنی، قانون سه گزینه برای رفع عیب به سازنده پیشنهاد می‌دهد: تعمیر، تعویض یا بازپرداخت.

در استرالیا، در خصوص صدها محصول هر سال فراخوان صورت می‌گیرد، اما تنها حدود نیمی از آنها بازگردانده می‌شوند (Barry, 2021: 11). همچنین شرکت‌ها از نظر قانونی ملزم به اطمینان از بازگرداندن همه محصولات معیوب نیستند. در عین حال، نرخ بازگشت خودرو معمولاً بالا است (Brown, 2020: 9). زیرا آنها محصولات باارزشی هستند و ردیابی مالکان آنها از طریق پایگاه داده ملی رجیستری موتور آسان‌تر است^۲. در استرالیا نیز سه دسته جبران خسارت ناشی از فراخوان وجود دارد: حق تعمیر، حق تعویض و حق بازپرداخت (Meyer, 2020: 11; McKenzie, 2022: 143).

1. federal Register /Vol. 87, No. 61/Wednesday, March 30, 2022/Notices, Stephen Ridella, P 18470^۱. report NHTSA
2. Product recalls and safety.Is Australia's product recall system good enough? <https://www.choice.com.au/shopping/consumer-rights-and-advice/your-rights/articles/product-recalls-and-safety> ۱۴۰۱ اردیبهشت ۲۵ تاریخ رؤیت: ۲۵

در قوانین ایران نامی از فراخوان برده نشده، اما قانون حمایت از حقوق مصرف‌کننده خودرو مصوب ۱۳۸۶ نیز همانند حقوق امریکا و استرالیا سه دسته حق کلی برای مصرف‌کننده خودرو، شامل حق تعمیر، حق تعویض، حق استرداد ثمن، در نظر گرفته است.

۲. حق انتخاب مصرف‌کننده بین روش‌های متعدد جبران خسارت

ممکن است ادعا شود که وقتی یک خودروی فراخوان‌شده از سوی مصرف‌کننده به یک تعمیرگاه مجاز منتقل می‌شود، درواقع مصرف‌کننده از حق انتخاب خود برای تعمیر رایگان استفاده می‌کند و بنابراین نمی‌تواند از سایر حقوق خود بهره‌مند شود. با این حال، مصرف‌کنندگان ممکن است استدلال کنند که حقوق انتخاب آنها نمی‌تواند با این استدلال محدود شود (Akin, 2021: 10). به هر حال، اگر فراخوان داوطلبانه باشد، تأمین‌کننده می‌تواند انتخاب کند که کالا را تعویض، بازپرداخت یا تعمیر کند (Monticello, 2019: 8). در صورت فراخوان اجباری، اخطار فراخوان بیان می‌کند که مصرف‌کننده مستحق تعمیر، تعویض یا بازپرداخت است یا خیر.

در قوانین برخی کشورها مانند قانون حمایت از حقوق مصرف‌کننده آفریقای جنوبی، مصرف‌کنندگان حق انتخاب دارند که کدام گزینه را انتخاب کنند (Muoio, 2016: 23). برای مثال، اگر مصرف‌کننده‌ای کالایی را خریداری کند و در شش ماه اول عیبی در کالا پیدا شود، مصرف‌کننده می‌تواند انتخاب کند که کالا تعمیر شود یا جایگزین و یا اینکه استرداد ثمن صورت گیرد (Psarommate, 2019: 15). با این حال، در مورد وسایل نقلیه موتوری به این سادگی نیست. دلیلش این است که وسایل نقلیه دارای‌های گران قیمت هستند و اگر مصرف‌کنندگان تمام وسایل نقلیه را حتی با ایرادات جزئی مانند معیوب بودن برف‌پاک کن شیشه جلو بازگردانند، تولیدکننده با ضرر قابل توجهی مواجه خواهد شد. با این حال، اگر عیوب خودرو ماهیت بسیار جدی داشته باشد، مانند عیب در سیستم ترمزها (Meville, 2013: 8)، مصرف‌کننده می‌تواند طبق بخش ۵۶، مورد قوی‌تری مثل بازپرداخت یا تعویض را انتخاب کند.

برای مثال، ممکن است بتوان بخاری فراخوان‌شده را به دلیل خطر آتش‌سوزی رد کرد، اما در فراخوان خودرو به دلیل نقص در لنت ترمز، مصرف‌کننده نمی‌تواند خودرو را رد کند و درخواست بازپرداخت دهد، زیرا عیب قابل رفع است^۱. بنابراین، انتخاب روش جبران خسارت معمولاً متعلق به سازنده است. سازندگان خودرو بسته به ماهیت نقص می‌توانند از بین سه راه‌حل برای فراخوان، یکی را انتخاب کنند^۲. در اروپا در وهله اول، مصرف‌کنندگان می‌توانند بین تعمیر و تعویض کالای معیوب یکی را

1. Product recalls, <https://www.consumerprotection.govt.nz/general-help/common-consumer-issues/product-recalls> ۱۴۰۱ اردیبهشت / تاریخ رؤیت: ۲۷

2. Car Recall Remedies and Your Rights, <https://www.findlaw.com/injury/product-liability/your->

انتخاب نمایند. فروشنده می‌تواند راه‌حل انتخابی را در صورتی که «غیرممکن یا نامتناسب» باشد، رد کند (یعنی در مقایسه با راه‌حل دیگری هزینه‌های غیرمنطقی به فروشنده تحمیل نماید) (Sajm, 2022: 6). مطابق قانون مصرف‌کننده استرالیا^۱ هنگامی که مشکل جزئی است، تولیدکننده می‌تواند بین ارائه تعمیر یا پیشنهاد جایگزینی یا بازپرداخت به مصرف‌کننده یکی را انتخاب کند. اما هنگامی که یک نقص عمده وجود دارد، مصرف‌کننده می‌تواند کالا را رد و بازپرداخت یا جایگزینی را انتخاب نماید^۲. در حقوق ایران ضمانت اجرای الزام به انجام عین تعهد و فسخ قرارداد، تریبی است؛ یعنی متعهدله بدو باید تقاضای الزام به انجام تعهد را بنماید و چنانچه الزام متعهد به انجام تعهد مقدور نباشد تقاضای فسخ قرارداد را مطرح کند (مواد ۲۳۷ و ۲۳۹ قانون مدنی). طبق مقررات قانون مدنی، اگر کالای فروخته‌شده معیوب باشد، خریدار حق فسخ یا ارجح دارد و در این قانون، الزام به رفع عیب پیش‌بینی نشده است، لیکن در قانون حمایت از مصرف‌کننده خودرو به‌نحوی حق الزام به رفع عیب پیش‌بینی شده است.

۳. نقص عمده و عیب جزئی خودرو و تأثیر آنها بر روش‌های جبران خسارت

نقص‌های خطرناک کاربران را در جاده‌ها در معرض خطر فوری قرار می‌دهد. بر اساس قوانین امریکا خودروهای تحت این دسته باید از جاده خارج شوند. چنین خودروهایی حتی در صورت تعمیر باید مجدداً به‌درستی مورد بررسی قرار گیرند و قبل از بازگرداندن به جاده باید از ممیزی فنی عبور کنند (Takim & Lucky, 2015: 21). مطابق قانون حمایت مصرف‌کننده استرالیا، نقص عمده زمانی است که عیب تولیدی باعث بی‌حرکتی وسیله نقلیه شود و این عیب به‌راحتی قابل تعمیر نباشد و در نتیجه نتوان از وسیله نقلیه استفاده کرد^۳. بر اساس قانون استرالیا، نقص عمده در مورد کالا زمانی است که یک مصرف‌کننده معقول اگر از مشکل اطلاع داشت، کالا را نمی‌خرید (shepardson, 2021: 12).

در قانون ایران در مورد تقسیم‌بندی عیوب به نقص عمده و جزئی و تأثیر آن بر نحوه جبران خسارت مصرف‌کننده خودرو، حکمی وجود ندارد. اما حقوق دانان عیب عمده را نقصی می‌دانند که سلامت فرد را به‌خطر بیندازد (ابدالی، ۱۳۹۱: ۱۸۳-۱۸۵) و ایمنی مورد انتظار را نداشته باشد (عادل، غفاری فارسانی،

تاریخ رؤیت: ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۱. right-to-recall-remedies.html.

1. Australian Consumer Law

2. consumer guarantees. www.creativecommons.org/licenses/by/3.0/au/deed.en, تاریخ رؤیت: ۲۸ اردیبهشت ۱۴۰۱

3. Motor vehicle sales and repairs, australian consumer law https://www.accc.gov.au/system/files/1449_ACL%20Motor%20vehicle%20sales%20and%20repairs_FA_WEB.pdf تاریخ رؤیت: ۲۳ اردیبهشت ۱۴۰۱

۱۳۸۸: ۲۶؛ مددی، ۱۳۸۸: ۹۵) و یا انتظارات متعارف مصرف‌کننده را برآورده نکند (پارسا و همکاران، ۱۴۰۰: ۴۱۰؛ کیانی و ادیسی، ۱۳۹۱: ۸۰). پس عیوب عمده، عیوبی هستند که قابلیت حفظ جان سرنشین (ملک‌رئسی و همکاران، ۱۳۹۷: ۴۰) در صورت وقوع تصادف را ندارند؛ حتی نقص در ارائه اطلاعات لازم می‌تواند نقص عمده محسوب شود (جعفری‌تبار، ۱۳۷۵: ۹۵؛ صالحی و ابراهیمی، ۱۳۹۱: ۶۸؛ قاسمی حامد و خالدی، ۱۳۸۹: ۲۴۲).

۴. حق تعمیر به‌عنوان یکی از حقوق مصرف‌کننده خودرو ناشی از فراخوان

اگر خودرو دارای عیوبی قابل اصلاح باشد تولیدکننده باید آنها را تعمیر کند؛ برای مثال تویوتا با نصب یک میله تقویت‌کننده فولادی در مجموع، پدال‌های ۲،۳ میلیون خودرو در ایالات متحده را تعمیر کرد. در آمریکا زمانی که فراخوان صادر می‌شود، یک وسیله نقلیه معمولاً نباید بیش از ده سال سن داشته باشد تا بتوان خودرو را بدون هیچ هزینه‌ای برای مالک تعمیر کرد. برای مثال، اگر فراخوانی در سال ۲۰۰۲ صادر شده باشد، خودروهای بین سال‌های ۱۹۹۳ تا ۲۰۰۲ در شرایطی که خودرو به صورت نو خریداری شده باشد، به صورت رایگان تعمیر می‌شوند. اگر خودرویی دارای فراخوان بوده و بیش از ده سال سن داشته باشد، تعمیر خودرو با هزینه شخصی به‌عهده مالک است.^۱ اما اگر فراخوان داوطلبانه باشد، هرگز منقضی نمی‌شود و تعمیر رایگان خودرو صرف‌نظر از اینکه خودرو چقدر قدیمی باشد، چقدر کار کرده باشد یا چند مالک داشته باشد^۲، انجام می‌شود.

بیشتر اوقات قانون فدرال تمام تعمیرات فراخوان ایمنی را به صورت رایگان برای خودروهایی که تا ۱۰ سال سن دارند ملزم می‌کند. این از زمانی محاسبه می‌شود که خودرو به مالک اول فروخته شد و نه بر اساس مدل یا تاریخ ساخت.^۳ در ایالت میسوری، قوانین مصرف‌کننده ایالتی، اعمال ناعادلانه و فریبنده در تعمیر خودرو را ممنوع می‌کند. تولیدکنندگانی که مشتریان را گمراه می‌کنند، فریب می‌دهند، یا اطلاعات نادرست به مصرف‌کنندگان ارائه می‌کنند، ممکن است مشمول مجازات‌های فصل ۴۰۷ قانون شیوه‌های بازرگانی میسوری شوند.^۴

در فقه اسلامی به حق رفع عیب به‌طور مستقل و به‌عنوان یک قاعده کلی اشاره نشده است (اصغری

1. Rights of an Owner of a Recalled Vehicle, <https://www.hg.org/legal-articles/rights-of-an-owner-of-a-recalled-vehicle-38080>. تاریخ رؤیت: ۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۱.
2. Free Car Repair? Know These 3 Types of Vehicle Recalls, <https://blog.protectmycar.com/when-is-a-car-repair-free-know-these-3-types-of-vehicle-recalls> ۱۴۰۱ اردیبهشت ۳۰ تاریخ رؤیت: ۳۰ اردیبهشت ۱۴۰۱.
3. Consumer Reports ,Product Reviews , <https://www.consumerreports.org/car-recalls-defects/car-recall-guide-questions-answered/> ۱۴۰۱ اردیبهشت ۳۱ تاریخ رؤیت: ۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۱.
4. the Merchandising Practices Act found in Chapter 407 of the Missouri Revised Statutes.

و محمدزاده، ۱۳۸۷: ۱۲۸). در حقوق ایران تا قبل از تصویب قانون حمایت از حقوق مصرف‌کننده خودرو، با تفسیر ماده ۴۷۸ قانون مدنی، حق تعمیر کالاها برای فرد پیش‌بینی می‌شد (ابهری و روح‌اللهی، ۱۳۸۸: ۲۹؛ گرایلی و کرمی، ۱۳۹۳: ۵۰-۵۴). اما مطابق قانون حمایت از حقوق مصرف‌کننده خودرو مصوب ۱۳۸۶، هرگاه خودرو معیوب شود، مشتری می‌تواند از عرضه‌کننده تعمیر خودرو را تقاضا کند. در تعمیر خودرو، عرضه‌کننده مکلف است شروطی را رعایت کند: ۱. استفاده از قطعات مرغوب و استاندارد. ماده ۲۵ آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان خودرو، عرضه‌کننده را مکلف می‌کند تا از قطعات مرغوب و استاندارد استفاده نماید. ۲. تحویل داغی. تبصره ماده ۲۴ آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان خودرو، عرضه‌کنندگان را به تحویل داغی^۱ قطعات تعویضی به مصرف‌کننده مکلف می‌داند. ۳. تعمیر، موجب کاهش ارزش قیمتی خودرو نشود (تبصره ۱ ماده ۹ آیین‌نامه اجرایی قانون حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان خودرو). ۴. تعمیر، معقول و متعارف باشد. رفع عیب و تعمیر خودرو باید معقول و منطقی باشد. ممکن است در مواردی، رفع عیب خودرو مستلزم هزینه‌ای تقریباً معادل خرید مجدد خودرو باشد که در این صورت قطعاً رفع عیب نامتناسب خواهد بود و مستلزم افزایش غیرمتعارف هزینه‌های عرضه‌کننده خودرو می‌شود؛ مانند عیب در موتور خودرو. قانون حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان خودرو به این مورد اشاره‌ای نکرده است. اما لزوم آن یک امر بدیهی است و شاید به دلیل بدیهی بودن، قانون خود را بی‌نیاز از اعلام آن دانسته است. علاوه بر معقول و متعارف بودن رفع عیب، از لحاظ عدم تحمیل هزینه‌های سنگین بر عرضه‌کننده، در حالتی که تعمیر خودرو به قدری آسان و سهل است که با کمترین هزینه و بدون زحمت، از سوی خریدار قابلیت انجام دارد و درخواست تعمیر از عرضه‌کننده امری معقول به نظر نمی‌رسد؛ مثل شل بودن یکی از پیچ‌های چرخ خودرو. ۵. رفع عیب یا اصلاح آن ممکن باشد. گرچه قانون‌گذار به این شرط اشاره نکرده، اما این یک امر بدیهی است، زیرا اگر امکان تعمیر و اصلاح خودرو نباشد، درخواست تعمیر خودرو کاری عبث خواهد بود.

۵. تعداد دفعات مجاز و مدت زمان معقول برای تعمیر خودرو

بر اساس قانون لیموی نیویورک^۲، اگر تلاش‌های معقولی برای تعمیر مشکل صورت گیرد و سازنده این فرصت را داشته باشد که همان مشکل را چهار بار یا بیشتر ترمیم کند و مشکل همچنان در پایان تلاش چهارم برای تعمیر وجود داشته باشد و یا خودرو به دلیل تعمیر در مجموع ۳۰ روز تقویمی یا بیشتر برای یک یا چند مشکل از سرویس خارج شده باشد، دیگر سازنده حق تعمیر نخواهد داشت؛ همان‌طور که در مورد برخی از

۱. داغی: قطعات آسیب‌دیده‌ای که تعویض شده‌اند.

2. New York lemon car

نیسان آلتیماها، خودروها در مجموع چهار بار برای تعمیر آورده شدند (James, 2022: 3). اما طبق قانون سایر ایالات (البته تعداد دفعات بر اساس ایالات مختلف، متفاوت است)، اگر نقص، یک نقص ایمنی جدی باشد، برای مثال، شامل ترمزها یا فرمان، یک بار تلاش برای تعمیر کافی است و اگر عیب موردنظر نقص ایمنی جدی نباشد، ولی عیب پس از سه یا چهار بار تعمیر همچنان رفع نشده باقی بماند (Loftsgordon, 2022: 4)، خودروساز دیگر حق تعمیر ندارد و باید ضمانت‌های دیگر مورد توجه قرار گیرد.

بر اساس قانون حمایت مصرف‌کننده استرالیا، تأمین‌کننده باید در یک زمان معقول مشکل را برطرف کند. اینکه چه چیزی «معقول» است به شرایط بستگی دارد. برای مثال از یک تولیدکننده انتظار می‌رود که به سرعت به درخواست تعمیر یک وسیله ضروری خانگی مانند آبگرمکن پاسخ دهد. برای کالاهایی که کمتر استفاده می‌شوند، مانند ماشین چمن‌زنی، زمان معقول تعمیر طولانی‌تر خواهد بود.^۱

در حقوق ایران مطابق ماده ۴ قانون حمایت از مصرف‌کنندگان خودرو، تعمیر خودرو فقط تا سه بار مجاز است. دفعات و مهلت مجاز برای تعمیر خودرو بسته به نوع عیب با هم تفاوت دارد. اگر عیب در زمره عیوبی باشد که جسم و جان اشخاص را به خطر نمی‌اندازد تا ۳ بار تعمیر مجاز است و اگر پس از سه بار تعمیر، باز عیب باقی بود خریدار می‌تواند به سراغ دیگر ضمانت‌اجراها برود. اما در مورد عیوبی که خطر جانی و جسمی برای اشخاص به همراه داشته باشد، قانون‌گذار فقط یک بار تعمیر را مجاز دانسته و اگر پس از یک بار تعمیر، باز هم عیب باقی باشد، خریدار می‌تواند تقاضای تعویض یا بازپرداخت ثمن نماید و هر یک از این دفعات تعمیر نباید بیشتر از ۳۰ روز به طول انجامد، وگرنه خریدار می‌تواند از سایر ضمانت‌اجراها استفاده کند.

۶. تعویض به‌عنوان یکی از حقوق مصرف‌کننده خودرو ناشی از فراخوان

تعویض در اصطلاح حقوقی به موردی اطلاق می‌شود که خریدار ضمن پس دادن کالای خریداری‌شده، تقاضای جایگزین ساختن آن با کالای مشابه را داشته باشد (شرافت‌پیما و کاملی، ۱۳۹۶: ۸۶). یکی از وظایف دولت، محافظت از مصرف‌کنندگان در برابر محصولات معیوب است. ایالت‌های امریکا «قوانین لیمویی» را برای محافظت از مصرف‌کنندگان در برابر خودروهای معیوب وضع کرده‌اند. قوانین یادشده به خریداران خودرو این حق را می‌دهد در صورتی که خودروی جدیدی خریداری کرده‌اند که دارای ایرادات جدی یا مشکلات مکانیکی باشد، آن را با خودروی جدید جایگزین کنند. به‌طور معمول، قبل از اعمال حقوق خریدار بر اساس قوانین لیمو، باید به فروشنده یا سازنده خودرو فرصت داده شود تا مشکلات را

1. Consumer guarantyees. www.creativecommons.org/licenses/by/3.0/au/deed.en, تاریخ رؤیت: ۲۸

برطرف کند^۱. مصرف‌کننده نیازی به دردست داشتن وسیله نقلیه یا مالکیت آن ندارد تا بتواند از خرید مجدد یا جایگزینی استفاده کند^۲.

قانون لیموی کالیفرنیا مقرر می‌کند که وسیله نقلیه جایگزین باید جدید و اساساً مشابه خودروی جایگزین شده باشد و از عبارت «وسیله نقلیه جایگزین قابل مقایسه» استفاده می‌کند. وسیله نقلیه جایگزین چیست؟ بر اساس قانون لیموی کالیفرنیا، ممکن است مصرف‌کننده به جای بازپرداخت، وسیله نقلیه جایگزین قابل مقایسه را دریافت کند، قانون لیمو به مصرف‌کننده حق دریافت یک وسیله نقلیه کاملاً جدید را نمی‌دهد. بلکه مصرف‌کننده مستحق دریافت خودرویی با همان سال و مدل و مسافت تقریباً پیموده‌شده با خودروی در حال تعویض است؛ در عین حال، قانون لیمو در ایالات مختلف تصریح می‌کند که وسیله نقلیه جایگزین باید مورد قبول مصرف‌کننده باشد^۳.

طبق قانون لیموی واشنگتن، وسیله نقلیه جایگزینی باید جدید و «یکسان یا معادل منطقی» با وسیله نقلیه مصرف‌کننده باشد؛ همان‌طور که در زمان خرید وجود داشته است. مصرف‌کننده موظف است بر اساس مسافت پیموده‌شده، «تفاوت استفاده» را به سازنده پرداخت کند^۴.

در استرالیا نیز زمانی که مصرف‌کننده جایگزینی را انتخاب می‌کند تولیدکننده باید خودرویی از نوع یکسان را به وی ارائه دهد. اگر چنین جایگزینی به‌طور منطقی در دسترس نباشد، مصرف‌کننده می‌تواند بازپرداخت را انتخاب کند. مصرف‌کننده باید خودرو را به تأمین‌کننده بازگرداند. اگر این کار بدون هزینه قابل توجهی برای مصرف‌کننده امکان‌پذیر نباشد، تولیدکننده باید خودرو را با هزینه خود در یک زمان معقول جمع‌آوری کند^۵. در قانون حمایت مصرف‌کننده استرالیا، گاهی اوقات مصرف‌کننده نمی‌تواند کالا را رد کند از جمله زمانی که ۱- کالا پس از تحویل به مصرف‌کننده بدون تقصیر تأمین‌کننده دور ریخته، از بین رفته، گم شده یا آسیب دیده باشد. ۲- کالا به اموال دیگری متصل شده است و بدون آسیب قابل برداشتن نیست؛ برای مثال، حذف کاغذ دیواری به آن آسیب می‌رساند. ۳- زمان زیادی گذشته است، اما

1. Lemon Law Basics. <https://www.findlaw.com/consumer/lemon-law/lemon-law-basics.html> تاریخ
رؤیت: ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۱
2. *Martinez v. Kia Motors America, Inc.*, 193 Cal. App. 4th 187 (2011).
3. summaries/ca-ll-summary.pdf?sfvrsn=ced20473_4 STANDARDS OF THE CALIFORNIA LEMON LAW Song-Beverly Consumer Warranty Act and Tanner Consumer Protection Act, <https://bbbnp-bbbp-stf-use1-01.s3.amazonaws.com/docs/default-source/auto-line/lemon-law-> تاریخ
رؤیت: ۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۱
4. Replacement or Repurchase? <https://www.atg.wa.gov/replacement-or-repurchase-> ۲۹
تاریخ اردیبهشت ۱۴۰۱
5. Consumer guarantyees. www.creativecommons.org/licenses/by/3.0/au/deed.en تاریخ رؤیت: ۲۸
اردیبهشت ۱۴۰۱

حق رد کالا از تاریخ عرضه به مصرف‌کننده تا زمانی که به‌طور منطقی انتظار می‌رود عیب یا مشکل ظاهر شود، وجود دارد.^۱

در حقوق ایران، مطابق ماده ۴ قانون حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان خودرو مصوب ۱۳۸۶، مشتری با ۴ شرط مقرر در ماده، حق تعویض خودرو را دارد: ۱- عدم رفع عیب قطعات پس از سه بار تعمیر؛ ۲- عدم برطرف شدن عیب قطعات ایمنی خودرو؛ ۳- بلااستفاده ماندن خودرو بیش از ۳۰ روز به دلیل تعمیرات؛ ۴- در صورتی که رفع عیب موجب کاهش ارزش خودرو شود و تعمیر به این علت ممکن نباشد. بنابراین به‌نظر می‌رسد که خریدار برای آنکه بتواند از ضمانت‌های اجراهای موجود در قانون حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان خودرو استفاده کند، ابتدا باید تقاضای تعمیر مطرح کند و اگر تعمیر افاقه نکرد یا بیشتر از سه بار یا ۳۰ روز به‌طول انجامید، می‌تواند به سراغ ضمانت‌های بعدی برود.

۷. بازپرداخت به‌عنوان یکی از حقوق مصرف‌کننده خودرو ناشی از فراخوان

در نظام‌های حقوقی کنونی، سازنده‌ای که خودروی معیوب به عموم مردم می‌فروشد ضامن خساراتی است که از عیب خودرو ناشی می‌شود (پوراسدی و اشرف‌الکتابی، ۱۳۹۰: ۱۱۱). بر اساس قانون لیموی کالیفرنیا و واشنگتن، اگر سازنده یا نماینده آن در کالیفرنیا پس از دفعات معقولی تلاش نتواند خودرویی را برای مطابقت با ضمانت‌نامه‌های صریح مربوطه سرویس یا تعمیر کند، سازنده باید خودرو را مجدداً خریداری نماید. باید بیش از یک بار فرصت تعمیر وسیله نقلیه به سازنده داده شود؛ حتی اگر واقعاً هیچ تعمیری انجام نشده باشد.^۲ مصرف‌کننده نیازی به داشتن وسیله نقلیه یا مالکیت آن ندارد تا بتواند از خرید مجدد استفاده کند.^۳ بر اساس قانون لیموی نیویورک، اگر نقص خودرو پس از دفعات معقولی تلاش تعمیر نشد و اگر مشکل به‌طور قابل‌توجهی ارزش خودرو را مختل کند، ممکن است سازنده ملزم شود که کل قیمت خرید را بازپرداخت نماید (James, 2022: 3). در موارد بسیار نادر، یک خودروساز ممکن است کل وسیله نقلیه فرد را بازخرید کند. این معمولاً فقط در صورتی اتفاق می‌افتد که نقصی وجود داشته باشد که قابل تعمیر نباشد، مانند آنچه پس از کشف جوش‌های معیوب در ۹ خودروی شاسی‌بلند جدید سوپارو در سال ۲۰۱۸ رخ داد.^۴ قانون لیموی کالیفرنیا مقرر می‌دارد که سازنده هنگام خرید مجدد

1. Consumer guarantyees. www.creativecommons.org/licenses/by/3.0/au/deed.en تاریخ رویت: ۲۸ اردیبهشت ۱۴۰۱

اردیبهشت ۱۴۰۱

2. *Silvio v. Ford Motor Company*, 109 Cal. App. 4th 1205 (2003).

3. *Oregel v. American Isuzu Motors, Inc.*, 90 Cal. App. 4th 1094 (2001).

4. *Martinez v. Kia Motors America, Inc.*, 193 Cal. App. 4th 187 (2011).

5. Consumer Reports, Product Reviews, <https://www.consumerreports.org/car-recalls-defects/car-recall-guide-questions-answered> تاریخ رویت: ۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۱

وسیله نقلیه، باید قیمت خرید خودرو را به خریدار بازپرداخت کند؛ یعنی قیمت واقعی پرداخت‌شده برای وسیله نقلیه که شامل هزینه‌های حمل و نقل و آپشن‌های نصب‌شده می‌شود، بدون احتساب اقلام غیرضروری نصب‌شده از سوی مصرف‌کننده.

طبق قانون حمایت مصرف‌کننده استرالیا، زمانی که مصرف‌کننده بازپرداخت را انتخاب می‌کند، تولیدکننده باید هر پولی را که مصرف‌کننده برای خودروی برگشت‌داده پرداخت کرده است، بازپرداخت نماید، و هر نوع پرداخت دیگری را که مصرف‌کننده انجام داده است^۱ به او بازگرداند.

در حقوق ایران مطابق ماده ۴ قانون حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان خودرو، چنانچه نقص یا عیب قطعات ایمنی خودرو بعد از سه بار تعمیر همچنان باقی باشد یا در صورتی که نقص یا عیب قطعاتی که احتمال صدمه جسمی یا جانی اشخاص از جانب آن وجود دارد و با یک بار تعمیر برطرف نشود و یا خودرو بیش از ۳۰ روز به دلیل تعمیرات غیرقابل استفاده باشد، عرضه‌کننده مکلف است حسب درخواست مصرف‌کننده، خودروی معیوب را با خودروی نو، تعویض یا با توافق بهای آن را مسترد دارد.

در صورت وجود هریک از شرایط پیش‌گفته، مصرف‌کننده می‌تواند تقاضای استرداد ثمن کند، بنابراین خریدار خودرو نمی‌تواند راساً تقاضای بازپرداخت ثمن نماید و ابتدا باید تقاضای تعمیر کند و اگر به دلیل هریک از شرایط یادشده تعمیر ممکن نبود، می‌تواند تقاضای استرداد ثمن نماید.

۸. مطالبه خسارات وارده از طریق خودروی فراخوان‌شده

فراخوان خودرو به این معنی نیست که مصرف‌کننده به‌طور خودکار مستحق غرامت یا خسارت است. این فراخوان فقط ممکن است به‌عنوان مدرک ارزشمندی عمل کند^۲. هنگامی که یک شرکت خودروسازی برای خودرویی فراخوان صادر می‌کند، در واقع اعتراف می‌کند که حداقل استانداردهای ایمنی را رعایت نکرده است^۳. اگر یک خودروی معیوب به فرد آسیب برساند و سازنده پس از این امر فراخوانی را اعلام کند، شرکت به‌وضوح در قبال صدمات فرد مسئول است؛ با این حال، هنگامی که یک شرکت فراخوانی صادر می‌کند، بخشی از مسئولیت را به مالک خودرو منتقل می‌سازد. اگر مالک خودروی خود را بر اساس فراخوان به‌سرعت تعمیر نکند، ممکن است حداقل تا حدودی در صدمات و خسارات مقصر تلقی شود^۴.

1. Consumer guarantyees. www.creativecommons.org/licenses/by/3.0/au/deed.en ۱۴۰۱ اردیبهشت ۲۸ تاریخ رؤیت:
2. Who's Liable When a Recalled Car or Truck Causes a Crash? . <https://crosleylaw.com/blog/whos-liable-when-a-recalled-car-or-truck-causes-a-crash/> ۱۴۰۱ اردیبهشت ۲۲ تاریخ رؤیت:
3. The Daily Journal of the United States Government Rule Motor Vehicle Safety; Reimbursement Prior to Recall, <https://www.federalregister.gov/documents/2002/10/17/02-26290/motor-vehicle-safety-reimbursement-prior-to-recall>. ۱۴۰۱ اردیبهشت ۳۱ تاریخ رؤیت:
4. Who Can Be Liable for a Crash Caused by a Vehicle Recall?. <https://www.gregcolemanlaw.com/blog/liability->

فرض کنید خطاری در مورد سوئیچ استارت خودرو به مصرف‌کننده اعلان می‌شود، درحالی که رانندگی در شرایط خاص ایمن است، این اخطار به فرد هشدار می‌دهد که موتور خودروی او ممکن است در حین حرکت ناگهان خاموش شود. مصرف‌کننده به‌جای تعیین وقت خدمات، به مدت سه ماه به رانندگی ماشین ادامه می‌دهد و هنگامی که در بزرگراه در حال رانندگی است، موتور خودرو به‌طور ناگهانی خاموش و باعث انباشتگی چند خودرو می‌شود. در این مورد ممکن است سازنده استدلال کند که خرابی تا حدی تقصیر مصرف‌کننده بوده، زیرا به‌موقع تصمیم به تعمیر سوئیچ استارت نگرفته است. از طرف دیگر، ممکن است اخطار فراخوانی صادر شده باشد و در عرض چند روز مصرف‌کننده دچار یک تصادف ناشی از نقص شود در اینجا مصرف‌کننده می‌تواند استدلال کند که نتوانسته خودروی خود را به این سرعت برای تعمیر تحویل دهد. بنابراین، مصرف‌کننده باید اعلامیه فراخوان را به‌دقت مطالعه کند. اگر به فرد اخطار می‌دهد و می‌گوید تا زمانی که خودرو به‌درستی تعمیر نشده است از آن استفاده نکند، مصرف‌کننده باید این دستورالعمل‌ها را رعایت نماید.^۱

در فراخوان فورد کوگا^۲، فورد به مالکان پیشنهاد پرداخت خسارات مالی را که در نتیجه خودروهای معیوب متحمل شده‌اند، داده است. این به آن دلیل بود که خودرو مصرف‌کنندگان قبلاً دچار آتش‌سوزی شده بود و هیچ راهی وجود نداشت که فورد بتواند آن را در این مرحله تعمیر کند. در واقع در این شرایط، اگر مالک خودروی معیوب به فراخوان بی‌اعتنا باشد، خود مسئول خواهد بود.

زیان ناشی از عیب خودرو معمولاً مالی است، اما می‌تواند شامل هزینه‌های دیگری مانند زمان از دست رفته یا بهره‌وری باشد.

بر اساس قانون حمایت مصرف‌کننده در استرالیا، مصرف‌کننده می‌تواند از تولیدکننده یا سازنده مطالبه جبران خسارت کند. برای مثال، یک مصرف‌کننده اتومبیلی خریده که روغن در مسیر ورودی آن نشت کرده است. سگ همسایه بر روی روغن دوید و وارد خانه صاحب ماشین شد و فرش را کثیف کرد. تولیدکننده مجبور نیست برای تمیز کردن فرش هزینه‌ای بپردازد، زیرا تولیدکننده نمی‌تواند پیش‌بینی کند که سگی از روی روغن ریخته‌شده عبور می‌کند و وارد خانه می‌شود، و هزینه آن به‌طور منطقی قابل پیش‌بینی نبود.^۳

تاریخ رؤیت: ۲۳ اردیبهشت ۱۴۰۱ if-vehicle-recall-causes-crash.html

1. Who Can Be Liable for a Crash Caused by a Vehicle Recall?
<https://www.gregcolemanlaw.com/blog/liability-if-vehicle-recall-causes-crash.html> رؤیت: ۲۹

تاریخ اردیبهشت ۱۴۰۱.

2. <https://www.timeslive.co.za/news/south-africa/2018-04-12-ford-offers-settlements-to-kuga-owners-as-consumer-commission-readies-report/> تاریخ رؤیت: ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۱

3. Consumer guarantyees. www.creativecommons.org/licenses/by/3.0/au/deed.en تاریخ رؤیت: ۲۸ اردیبهشت ۱۴۰۱

ماده ۳ قانون حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان خودرو در ایران، ضررهای اقتصادی (عدم‌النفع) را هم قابل مطالبه می‌داند، ولی در مورد خسارات معنوی تسری ندارد. اما از اطلاق عبارت «جبران کلیه خسارات وارده به مصرف‌کننده و اشخاص ثالث» به‌نظر می‌رسد ضرر معنوی را هم دربر می‌گیرد و مصادیق ذکرشده در قانون جنبه تمثیلی دارد؛ با این حال، بهتر بود قانون‌گذار به جبران‌پذیر بودن این نوع ضرر هم تصریح می‌کرد (بادینی و اصانلو، ۱۳۹۱: ۵۷)، زیرا بر اساس قاعده لاضرر که از مسلمات فقهی است و مطابق ماده ۱ قانون مسئولیت مدنی، هیچ ضرری نباید جبران‌نشده باقی بماند. علاوه بر آن، ماده ۱۰ قانون یادشده، به دسته‌ای از ضررهای معنوی یعنی لطمه به حیثیت و اعتبار اشخاص اشاره دارد که همین امر نشان‌دهنده پذیرش جبران خسارت معنوی در حقوق ایران است؛ لذا دلیلی برای مستثنا بودن قانون حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان خودرو از این قاعده وجود ندارد.

۹. نتیجه‌گیری

در قوانین هر سه نظام حقوقی امریکا، استرالیا و ایران، در خصوص خودروی معیوب، مصرف‌کننده ابتدا باید تعمیر را تقاضا نماید و اگر تعمیر ممکن نبود، تعویض یا بازپرداخت را بخواهد؛ مگر اینکه عیب خودرو یک عیب عمده باشد. لذا حق تعمیر در طول حق تعویض و بازپرداخت قرار می‌گیرد، اما حق تعویض و بازپرداخت ثمن، در عرض یکدیگر هستند. گرچه در قوانین ایران عیب جزئی و عمده از هم متمایز نشده و تأثیر آنها بر حقوق مصرف‌کننده خودرو مسکوت باقی مانده است، اما از روح قانون می‌توان به آن پی برد. بنابراین در حقوق ایران نیز اگر عیب جزئی باشد، عقلاً و منطقاً امکان ردّ خودرو وجود ندارد و باید به حق تعمیر متوسل شد، و اگر نقص عمده باشد و با تعمیر قابل رفع نباشد، می‌توان به سراغ سایر ضمانت اجراها رفت.

البته برخی از عیوب رأساً برای خریدار حق تعویض ایجاد می‌کند، برای مثال خرابی موتور، صد درصد به تعویض خودرو منجر می‌شود. ضمانت اجرای تعویض خودرو، همانند تعمیر خودرو، فقط در عیب تولید و عیب هشدار، قابلیت اعمال خواهد داشت و در نقص طراحی خودرو، محلی از اعراب ندارد، زیرا نقص در طراحی زمانی اتفاق می‌افتد که در مرحله طراحی خودرو، نقصی وجود داشته باشد و زمانی که در مرحله طراحی عیبی حادث شود، به آن معناست که در همه خودروهای از همان مدل، عیب مشابه وجود دارد و تقاضای تعویض خودرو، امری بیهوده و عبث خواهد بود.

در خصوص بازپرداخت ثمن، با توجه به نوسانات قیمت خودرو در بازار و افزایش نرخ تورم، وقتی که رد ثمن صورت می‌گیرد، در واقع قیمت خودرو در زمان معامله پرداخت می‌شود. در حالی که در زمان ردّ ثمن ممکن است قیمت خودرو مبلغ چشمگیری افزایش پیدا کرده باشد که قطعاً ضمانت اجرای استرداد ثمن، نه تنها به سود خریدار نیست، بلکه او را در موقعیت زیان‌بارتری قرار خواهد داد. قانون حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان خودرو در این مورد مقرره‌ای ندارد، اما بنا بر قاعده لاضرر، هیچ ضرری نباید جبران‌نشده باقی بماند؛ لذا با عنایت

به قاعده پیش گفته و اینکه موارد مطالبه خسارت یادشده در ماده ۳ این قانون تمثیلی است، باید مابه‌التفاوت ثمن خودرو و قیمت آن در زمان استرداد ثمن قابل مطالبه باشد. پیشنهاد می‌شود دولت قوانینی را وضع کند که به مصرف‌کنندگانی که معتقدند وسیله نقلیه آنها معیوب است، اجازه دهد آن را برای بررسی اینکه آیا خودرو واقعاً معیوب است یا خیر، برای آزمایش به عرضه‌کننده تحویل دهند. این امر برخی از این حقوق را به مصرف‌کنندگانی که چنین نگرانی‌هایی دارند تعمیم می‌دهد؛ مانند ایالات متحده آمریکا و بریتانیا که صرفاً به مسائل مربوط به خودرویی که ممکن است معیوب باشند، می‌پردازند. باید اطلاعات تماس وجود داشته باشد که مصرف‌کنندگان بتوانند در صورت داشتن هرگونه شکایت با تولیدکنندگان تماس بگیرند. آنها می‌توانند وب‌سایتی داشته باشند که در آن مصرف‌کنندگان بتوانند نگرانی‌های خود را بیان کنند. همچنین می‌توان آدرس ایمیل، شماره تلفن و آدرس پستی را به مصرف‌کنندگان داد تا آنها بتوانند با شرکت‌های خودروساز تماس بگیرند. این مطابق است با نحوه برخورد ایالات متحده با چنین شکایاتی. در ایران، با افزودن ماده واحده‌ای به قانون حمایت از مصرف‌کنندگان خودرو مصوب ۱۳۸۶، می‌توان این مشکل را برطرف ساخت؛ ماده‌ای با این مضمون: «نماینده‌های مجاز موظف‌اند خودروی تمامی مصرف‌کنندگانی را که با عیوب جزئی روبرو شده‌اند یا احتمال می‌دهند خودروی آنها معیوب باشد بررسی کامل نمایند». همچنین سازمان استاندارد می‌تواند بر روند فعالیت خودروسازان نظارت داشته، آنها را ملزم نماید شماره تماس و وب‌سایت رسمی خود را که به‌ثبت رسیده است در اختیار مصرف‌کنندگان قرار دهد.

راه‌حل‌های ارائه‌شده به مصرف‌کنندگان تحت قانون حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان خودرو مصوب ۱۳۸۶ فقط در مورد وسایل نقلیه معیوب اعمال می‌شود. این راه‌حل‌ها برای مصرف‌کنندگانی کاربرد دارد که صرفاً گمان می‌کنند خودروهایشان معیوب است، اما در مواردی که عیوب هنوز خود را نشان نداده است، سودی نخواهد داشت. توصیه می‌شود که دولت نوعی حمایت تحت پوشش قانون یادشده را برای مصرف‌کنندگانی که چنین نگرانی‌هایی دارند فراهم کند. رانندگی با یک وسیله نقلیه بالقوه معیوب می‌تواند خطری جدی برای زندگی مصرف‌کنندگان ایجاد کند. وجود شواهدی مبنی بر معیوب بودن وسایل نقلیه، نیاز به اقدام برای جلوگیری از آسیب احتمالی در آینده برای مصرف‌کنندگان را ضروری می‌سازد.

همچنان که در قانون آمریکا و استرالیا آمده است، قانون‌گذار در قانون حمایت از حقوق مصرف‌کننده خودرو در ایران نیز ضمن اصلاح ماده ۴ باید چنین مقرر نماید: «...یا با توافق بهای خودرو را به قیمت روز بپردازد و تمامی هزینه‌های جانبی مانند حمل و نقل خودرو نیز مشمول بازپرداخت شود».

همانند حقوق آمریکا و استرالیا، با اصلاح ماده ۴ قانون حمایت از حقوق مصرف‌کننده خودرو در ایران، لازم است اشاره شود که در صورت تعویض خودرو، خودروی نو و صفر کیلومتر تحویل داده نخواهد شد و خودروی مشابه با خودروی معیوب، از جهت مسافت پیموده‌شده تحویل داده خواهد شد و یا مابه‌التفاوت مسافت طی‌شده به تولیدکننده بازگردانده می‌شود. متن ماده ۴ بهتر است به این شکل اصلاح گردد:

«...مصرف‌کننده خودروی معیوب را با خودروی مشابه خودروی خود از جهت مسافت پیموده‌شده دریافت نماید یا مابه‌التفاوت مسافت طی‌شده خودروی معیوب را به تولیدکننده بازگرداند».

منابع

الف فارسی

۱. ابدالی، مهرزاد (۱۳۹۱). بررسی تطبیقی مینا و حدود مسئولیت ناشی از عیب تولید در حقوق ایران، فرانسه و دستورالعمل جامعه اروپا. *مجله حقوقی دادگستری*، (۷۸)، ۱۷۷-۲۱۰.
۲. ابهری، حمید و روح‌اللهی، فرخنده (۱۳۸۸). حق بایع برای رفع عیب مبیع در کنوانسیون بیع بین‌المللی کالا و حقوق ایران. *پژوهش‌های حقوقی*، (۱۶) ۲۹-۴۶.
۳. اصغری آقمشهدی، فخرالدین و محمدزاده، علی (۱۳۸۷). بررسی تطبیقی حق درخواست تعمیر کالا از سوی خریدار در کنوانسیون بیع بین‌المللی کالا ۱۹۸۰ وین و حقوق ایران. *فصلنامه پژوهشنامه بازرگانی*، (۴۹)، صص ۱۲۱-۱۴۳.
۴. بادینی، حسن و پناهی اصانلو، پانته‌آ (۱۳۸۶). نقدی بر قانون حمایت از مصرف‌کنندگان خودرو. *فصلنامه پژوهش حقوق خصوصی*، ۱ (۱)، ۳۹-۶۴.
۵. پارسا، ناهید؛ ابهری حمید؛ مافی، همایون (۱۴۰۰). مطالعه تطبیقی ضابطه‌های تشخیص عیب خودرو در حقوق ایران، انگلیس و آمریکا. *مطالعات حقوق تطبیقی*، (۱۲)، ۳۹۷-۴۱۵.
۶. پوراسدی، محمد؛ پوراسدی، شاهین؛ اشرف‌الکتابی، آویشا (۱۳۹۰). آثار مسئولیت مدنی سازندگان خودرو در پرتو مقررات حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان خودرو، در حقوق ایران و سایر نظام‌های حقوقی. *مطالعه مدیریت ترافیک*، (۲۳)، ۱۱۱-۱۴۴.
۷. جعفری تبار، حسن (۱۳۷۵). *مسئولیت مدنی کالاها*. چاپ اول. تهران: نشر نگاه معاصر.
۸. شرافت‌پیما، محمدرضا و کاملی، جعفر (۱۳۹۶). حق تعویض و تعمیر کالا در کنوانسیون بیع بین‌المللی کالا ۱۹۸۰ و حقوق ایران. *فصلنامه پژوهش‌های روابط بین‌الملل*، دوره نخست (۲۶)، صص ۷۹-۱۰۴.
۹. عادل، مرتضی و غفاری فارسانی، بهنام (۱۳۸۸). حق مصرف‌کنندگان در برخورداری از محصولات ایمن. *فصلنامه پژوهش‌های بازرگانی*، (۵۱)، ۲۵-۵۸.
۱۰. قاسمی حامد، عباس و خالدی دوبرجی، پری (۱۳۹۱). مسؤولیت خسارات وارده به مصرف‌کننده کالای معیوب یا خطرناک در قوانین و مقررات جاری. *فصلنامه پژوهش‌های اقتصادی*، ۲ (۱۲)، ۱۶۹-۱۸۶.
۱۱. کیانی، داود، و ادیسی، فرهاد (۱۳۹۱). مسئولیت ناشی از تحویل کالای معیوب در قوانین حمایت از حقوق مصرف‌کننده ایران و انگلستان. *بررسی‌های حقوقی*، ۴ (۲)، ۵۱-۹۲.
۱۲. گرایلی، محمدباقر و کرمی، فرزانه (۱۳۹۳). بررسی تطبیقی رفع عیب کالا در حقوق ایران و کنوانسیون بیع بین‌المللی کالا وین ۱۹۸۰. *سفیر نور*، (۲۹)، ۴۵-۶۶.

۱۳. مددی، صادق (۱۳۸۸). مسئولیت مدنی تولیدکنندگان و فروشندگان کالا. چاپ اول. تهران: میزان.
۱۴. ملک‌رئیس، نظر؛ مهرپرور، حسین؛ عسگرخانی، ابومحمد (۱۳۹۷). مسئولیت مدنی - اجتماعی خودروسازان. پژوهش‌های اجتماعی، (۴۱)، ۳۵-۵۱.

۲. انگلیسی

A) Books & Articles

1. Abdali, Mehrzad. (2012). Comparative study of the basis and limits of liability due to manufacturing defect in the laws of Iran, France and European Community directives. *Judicial Law Journal*, (78), 177-210 (In Persian).
2. Abhari, Hamid & Roholahi, Farkhunde. (2018). The seller's right to remedy the seller's defect in the Convention on the International Sale of Goods and Iran's Rights. *Legal Research*, (16), 29-46 (In Persian).
3. Adel, Morteza & Ghaffari Farsani, Behnam. (2008). The right of consumers to enjoy safe products. *Commercial Research Quarterly*, (51), 25-58 (In Persian).
4. Akin Tansu (2021). *RECALL PRACTICE AND LEGISLATION for AUTOMOTIVE PRODUCTS IN TURKEY.*, <https://akin.av.tr/wp-content/uploads/2020/04/Automotive-Recall-in-Turkey.pdf>. تاریخ رؤیت: ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۱-20۱۴۰۱
5. Asghari Aqdashodi, Fakhreddin & Mohammadzadeh, Ali, (2007). Comparative study of the buyer's right to request repair of goods in the 1980 Vienna Convention on the International Sale of Goods and Iranian Laws. *Commercial Research Quarterly*, (49), 121-143 (In Persian).
6. Badini, Hassan, and Panthea Panahi Asanlou. (2007). Criticism on the car consumer protection law. *Private Law Research Quarterly*, 1 (1), 39-64 (In Persian).
7. Barry, Keith. (2020). *GM Recalls 5.9 million Trucks, SUVs for faulty takata airbags, consumer reports, november 25,*. at: <https://www.consumerreports.org/car-recalls-defects/gm-2020-recalls-trucks-suvs-for-faulty-takata-airbags/>. 1-14
8. Brown Laura SK. (2020). *Honda Recalls 1.4 Million Vehicle, including 430k for salt corrosion problem, caranddriver, December 16, 2020,* at: <https://www.caranddriver.com/news/a34990029/honda-civic-fit-accord-acura-ilx-driveshaft-recall/>.
9. Feng Xiaorui Yongqin, Zhang Le Liu, Wenzhao Li (2021). *Analysis on the Trends and Characteristics of Vehicle Recalls in the United States Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, Vol. 634. Proceedings of the 2021 International Conference on Culture, Design and Social Development (CSDS 2021),. 500-504. <https://doi.org/10.2991/assehr.k.220109.001>
10. Ghasemi Hamid, Abbas & Khalidi Do Borji, Pari. (2011). Responsibility for damages caused to the consumer of defective or dangerous goods in current laws and regulations. *Economic Research Quarterly* 2(12), 169-186 (In Persian).
11. Graili, Mohammad Baqer & Karami, Farzaneh. (2013). Comparative study of remedying product defects in Iranian law and the 1980 Vienna Convention on the International Sale of Goods. *Safir Noor*, (29), 45-66 (In Persian).
12. Jaafari Tabar, Hassan. (1996). *Civil liability of goods*. 1st edition. Tehran: Negh Masahez publishing house (In Persian).
13. James Letitia. (2022). *NEW CAR LEMON LAW, A GUIDE FOR CONSUMERS*,

- تاریخ رؤیت: ۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۱ https://ag.ny.gov/sites/default/files/new_car_lemon_law_guide.pdf
14. Jassem Anna. (2021). *Behavioural study on strategies to improve the effectiveness of product recalls, Final Report, European Commission B-1049 Brussels, European Commission*. pp. 1- 190
 15. Kayani, Daud & Idrisi, Farhad. (2012). Responsibility arising from the delivery of defective goods in Iran and England consumer rights protection laws. *Legal Reviews*, 4 (2), 51-92 (In Persian).
 16. Lingeman Jake. (2020). *Kia,Hyundai Recall 600,000 Vehicles for Fire Risk,Autoweek. September 7*, pp.1-7, at: <https://www.autoweek.com/news/industry-news/a33926842/kia-hyundai-recall-600000-vehicle-for-fire-risk>. تاریخ رؤیت: ۱۱ مهر ۱۴۰۱
 17. Loftsgordon Amy. (2022). *Lemon Law for New Cars*, <https://www.nolo.com/legal-encyclopedia/lemon-law-used-cars-30107.html> تاریخ رؤیت: ۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۱
 18. Maddi, Sadegh. (2008). *Civil responsibility of producers and sellers of goods*. Tehran: Mizan, first edition (In Persian).
 19. Maharaj Pranisha,(2019). *Examining the rights of consumers who may have purchased defective vehicles. Submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree, Masters in Business Law*, In the School of Law, at the University of KwaZulu-Natal.1-22
 20. Malec Andrew M. , Smith Patricia K. Smuts Anson E. (2021). *Review of Industrial Organization*« Vol. 59, pp. 37–55. <https://doi.org/10.1007/s11151-021-09811-4>.
 21. Malik Raisi, Nazar; Mehrparvour, Hossein; Asgarkhani, Abu Mohammad. (2017). Civil-social responsibility of automobile manufacturers. *Social Research*, (41), 51-35 (In Persian).
 22. Masterson, Patrick (2020). *The 10 biggest Recalls ik 2019*. cars.com, pp.1-10 January 14, , at <https://www.cars.com/articles/the-10-biggest-recalls-in-2019-416-480>. تاریخ رؤیت: ۱۱ مهر ۱۴۰۱
 23. McKenzie Baker. (2022). *Global Product Recall Handbook*, Fourth Edition, www.bakermckenzie.com. تاریخ رؤیت: ۲۴ اردیبهشت ۱۴۰۱
 24. Meville NJ. (2013). *Advisory note 1 - Consumers rights regarding defective goods*, 9 August 2013 available at <http://www.cgso.org.za/wp-content/uploads/2015/12/CGSO-ADVISORY-NOTE-1-RETURNS-REVISION-2.pdf> تاریخ رؤیت: ۲۳ اردیبهشت ۱۴۰۱
 25. Meyer Marshall W. (2020). *covid lockdowns, social distancing, and fatal car crashes: more deaths on Hobbesian highways?* PubMed central, u .s. national institutes of health, national library of medicine,December 21, 2020, at <https://www.ncbi.nlm.gov/pmc/article/PMC7751747>
 26. Monticello Mike. (2019). *Car safety systems that could save your life, consumer reports*. june 25, 2019, at <https://www.consumerreports.org/automotive-technology/car-safety-systems-that-could-save-your-life.1-20>
 27. Muoio, Danielle. (2016). *19 Companies Racing to Put Self-Driving Cars on the Road By 2021*, Bus. Insider. Accessed April 5, 2016. Available at:<http://www.businessinsider.com/compames-making-driverless-cars-by-2020-2016-10/#honda-is-aiming-to-produce-cars-that-are-completely-driverless-on-highways-by-2020-13>.
 28. Parsa, Nahid; Abhari, Hamid; Mafi Homayoun. (2021). Comparative study of vehicle defect diagnosis rules in Iranian, British and American laws. *Studies in Comparative Law*, (12), 397-415 (In Persian).
 29. Pourasdi, Mohammad; Pourasdi Shahin; Ashraf Al-Katabi, Avisha. (2013). Effects of

- the civil liability of car manufacturers in the light of the regulations protecting the rights of car consumers, in Iranian law and other legal systems. *Traffic Management Studies* (23), 111-144 ([In Persian](#)).
30. Psarommate, foivos. (2019). *zero defect manufacturing: state- of- the-art review, shortcoming and future directing in research. international journal of production Research*. [http:// doi.org/10.1080/00207543.2019.1605228](http://doi.org/10.1080/00207543.2019.1605228).
31. Sajn Nikolina. (2022). *Right to repair. EPRS | European Parliamentary Research Service, Members' Research Service* PE 698.869. pp. 1-14.
32. Shaaban Khaled AmroMaher Anusorn Singhapakdi. (2019). *Effect of vehicle safety recalls on the perception towards other vehicles from the same country of origin. Journal of Traffic and Transportation Engineering (English Edition)*. Vol. 6, Issue 5, pp. 493-503. <https://doi.org/10.1016/j.jtte.2018.09.006> Get rights and content.
33. Sharaft Pima, Mohammadreza & Kameli, Jafar. (2016). The right to replace and repair goods in the 1980 Convention on the International Sale of Goods and Iranian Law. *International Relations Research Quarterly* Vol. 1, (26), 104-79 ([In Persian](#)).
34. shepardson David. (2021). *U.s. agency orders ford to recall 3 million vehicles over air bags. Reuters*, January 19, 2021, at: <https://www.Reuters.com/article/us-ford-recall/us-agency-orders-ford-to-recall-3-million-vehicles-over-air-bags-iduskbn290210?il=>
35. Takim, Stephen Lucky and Bebetaidoh. (2015). *Manufacturing Defects in the Automobile Industry, a Case Study of the Remote Causes and Effects of Toyota's Transmission Malfunctions in Cars*. *IJEAS*, 2, 15-28.

B) Websites

36. Consumer Reports ,Product Reviews , <https://www.consumerreports.org/car-recalls-defects/car-recall-guide-questions-answered>. Available at 2022/5/21
37. Free Car Repair? Know These 3 Types of Vehicle Recalls, <https://blog.protectmycar.com/when-is-a-car-repair-free-know-these-3-types-of-vehicle-recalls> . Available at 2022/5/20
38. <https://www.timeslive.co.za/news/south-africa/2018-04-12-ford-offers-settlements-to-kuga-owners-as-consumer-commission-readies-report/> Available at 2022/5/20
39. Lemon Law Basics. <https://www.findlaw.com/consumer/lemon-law/lemon-law-basics.html> . Available at 2022/5/19
40. Replacement or Repurchase? <https://www.atg.wa.gov/replacement-or-repurchase->. Available at 2022/5/21
41. summaries/ca-ll-summary.pdf?sfvrsn=ced20473_4 STANDARDS OF THE CALIFORNIA LEMON LAW Song-Beverly Consumer Warranty Act and Tanner Consumer Protection Act, <https://bbbnp-bbbp-stf-use1-01.s3.amazonaws.com/docs/default-source/autoline/lemon-law->. Available at 2022/5/21
42. The Daily Journal of the United States Government Rule Motor Vehicle Safety; Reimbursement Prior to Recall, <https://www.federalregister.gov/documents/2002/10/17/02-26290/motor-vehicle-safety-reimbursement-prior-to-recall> . Available at 2022/5/21
43. Who Can Be Liable for a Crash Caused by a Vehicle Recall? <https://www.gregcolemanlaw.com/blog/liability-if-vehicle-recall-causes-crash.html>. Available at 2022/5/19.

C) Awards

44. *D and H Piping Systems (Pty) Ltd v Trans Hex Group Ltd and Another* 2006 (3) 593 (SCA).

45. *Silvio v. Ford Motor Company*, 109 Cal. App. 4th 1205 (2003).

46. *Oregel v. American Isuzu Motors, Inc.*, 90 Cal. App. 4th 1094 (2001).

47. *Martinez v. Kia Motors America, Inc.*, 193 Cal. App. 4th 187 (2011).